

Koorbewerkingen bij psalmberijming van ds. C.J. Meeuse

Proza Musica heeft een bundel met 25 nieuwe psalmbewerkingen voor gemengd koor uitgegeven. De bewerkingen zijn vervaardigd door Roelof Elsinga, Johan van Oeveren, Dick Sanderman, Evert van de Veen

en Martin Zonnenberg. Iedere bewerking past zowel op de tekst van de Statenberijming (1773) als op de berijming van ds. C.J. Meeuse (2011). Ter illustratie zal ik van iedere componist een zetting bespreken.

Psalm 2 is een bewerking voor driestemmig koor met een eenvoudige en heldere vorm in een neo-modale taal: de sopraan en bas zingen de melodie in canon, terwijl de middenstem een vrije melodie heeft. Als puur zelfstandige melodie is deze middenstem fraai bedacht. Jammer is dat ze zich niet helemaal zelfstandig beweegt ten opzichte van het canonische weefsel. Zodoende ontstaan er teveel 'toevalstrekkers' van een canon in combinatie met een hieraan toegevoegde contrapuntische stem. Bovendien wordt het contrapunt soms opgeheven door de in parallelle octaven lopende stemvoering, zoals in regel 1 en 3. Dit verstoort het klankbeeld. [Afb.1]

Psalm 6 is gecomponeerd voor driestemmig gemengd koor met orgel. Een fraaie bewerking, waarbij een achttiende-eeuws idioom wordt aangevuld met onder meer zeer smaakvol ingezette kleine en grote septiem- en noneklanken die soms zelfstandig verschijnen, maar ook als versieringstoon voorkomen. De orgelinleiding is qua vorm klassiek van opzet: een voorzin van vier maten, opgebouwd met een imiterend motief en een nazin van eveneens vier maten die sequensmatig naar een cadens verloopt. De elementen uit deze inleiding worden als bouwstenen ingezet onder de zelfstandig functionerende koorpartijen. De bewerking is goed zingbaar voor ieder type gemengd koor. [Afb.2]

25 nieuwe psalmbewerkingen
voor gemengd koor

PSALMEN, een
blijvende inspiratiebron

Paralleleditie op teksten uit de
Statenberijming (1773) en de
berijming van ds. C.J. Meeuse (2011)

Roelof Elsinga: Psalm 8, 35, 87, 100 en 141
Johan van Oeveren: Psalm 2, 19, 33, 47 en 121
Dick Sanderman: Psalm 6, 42, 86, 119 en 149
Evert van de Veen: Psalm 3, 22, 75, 99, 130
Martin Zonnenberg: Psalm 25, 43, 116, 136 en 139

Proza Musica – 10.230.001

1. Wat drift be-heerst het woe-dend hei-den-dom, en heelt het
6. Vreest 's HEE-REN macht en dient Zijn Ma-je-sleit, Juicht, be- vend

1. Wat drift be-heerst het woe-dend hei-den-dom, en
6. Vreest 's HEE-REN macht en dient Zijn Ma-je-sleit, Juicht,

hart der vol-ken in-ge-no-men? De ko-nin-gen ver-hef-fen zich al-
op 'tge-zicht van Zijn ver-mo-gen, en kust de Zoon, van ouds u toe-ge-

heeft het hart der vol-ken in-ge-no-men? De ko-nin-gen ver-hef-fen
be- vend op 'tge-zicht van Zijn ver-mo-gen, en kust de Zoon, van ouds u

om, de vor-sten zijn ver-me-tel saam-ge-ko-men,
zeid, eer u Zijn toom ver-delg' voor al-ler o-gen;

zich al-om, de vor-sten zijn ver-me-tel saam-ge-ko-
toe-ge-zeid, eer u Zijn toom ver-delg' voor al-ler o-

Afb.1

9. Tenoren en bassen

1. O HEER, Gij zijt wel-da-dig.

13

Straf mij niet on-ge-na-dig

15

In U-we toor-ne-gloed. Ai, ma-tig Uw ka-

Afb.2

PARALLELEN

Psalm 22, voor vierstemmig gemengd koor, vind ik minder geslaagd. Het is een bewerking die doet denken aan een negentiende-eeuws idioom. Probleem is echter dat dit niet consequent wordt volgehouden. Zo zitten er duidelijk hoorbare en storende octaafparallellen in de vierde regel en ook in de laatste regel tussen tenor en bas. Ook de parallellen in de overgang van de tweede naar de derde regel zijn niet echt fraai en stijlvast. Ik ben de laatste die moeilijk zal doen over parallellen, maar in deze stijl horen ze hier niet, omdat ze de harmonische progressie ondermijnen. Daarnaast is de bewerkster niet al te creatief omgegaan met de harmonische invulling van de melodie. De tweede helft wordt hierdoor wat eenvormig en minder spannend. Beter geslaagd vind ik Psalm 35. Een eenvoudige vierstemmige homofone zetting is de basis van het eerste en laatste couplet. Couplet 9 krijgt een andere vorm. De cantus firmus zit steeds in een andere stem gedurende de eerste helft van het couplet. Jam-

mer is het wel dat de tegenmelodieën wat minder creatief bedacht zijn. Weliswaar zal de puritein vallen over een enkele kwintparallel die te vinden is in deze zetting. Omdat hier gekozen is voor een regelmatige stemvoering en deze parallellen ook ontstaan zijn vanuit de stemvoering, vind ik ze niet storend.

De bewerking van Psalm 43 wordt voorafgegaan door een orgelstukje van ruim zes maten. Dit voorspel heeft weinig te maken met de zetting. Er is gekozen voor een noot-tegen-noot-zetting, vrijwel zonder dissonerende versieringstonen en met gebruik van grondliggingen en akkoorden in sextliggingen, min of meer naar het gebruik van Goudimel, maar dan met de melodie in sopraan. Een opmerking bij deze vergelijking: Goudimel zag zijn noot-tegen-noot-zettingen vooral polyfoon, conform de regels van zijn tijd; deze bewerking is echter homofoon van opzet. Dit kan leiden tot starheid in de uitvoering. Het is daarom van belang dat de uitvoerder een goed tempo

kiest, met veel aandacht voor de onregelmatige ritmische notatie van de melodie. Dat wil zeggen: een puls kan twee kwarten bevatten, maar evenzeer drie kwarten, waardoor een pulsverlenging ontstaat. De Psalmen 25, 42, 43 en 141 zijn hiervan duidelijke voorbeelden.

N.a.v. "PSALMEN, een blijvende inspiratiebron"; Proza Musica (bestelnummer: 10.230.001); € 19,95 (incl. verzendkosten); www.prozamusica.nl.

**proza
musica**
muziekuitgeverij

Uitgeverij van bladmuziek voor koren variërend van eenvoudige liedzettingen tot omvangrijke oratoria.

Leverancier van bladmuziek voor uw koor van muziekuitgeverijen in binnen- en buitenland. Maak gebruik van onze bestelservice en let op onze prijzen!

Specialist in verkoop van CDs en DVDs met vocale muziek. Regelmatig speciale aanbiedingen!

Proza Musica • De Riethoek 86 • 3901 KT Veenendaal
E-mail: info@prozamusica.nl • Website: www.prozamusica.nl